

Indsamling af ikke-farligt affald – brancheundervisningsnotat

Indledning

Målgruppen for et brancheundervisningsnotat (BUN) er Arbejdstilsynets tilsynsførende med fokus på erfarne generalisttilsynsførende. Et BUN omhandler derfor ikke alt, men kun det væsentligste inden for branchen, som en erfaren tilsynsførende har brug for. Der sættes ikke skøn under regel, men der reageres altid ud fra konkrete vurderinger af forholdene på den virksomhed, hvor tilsynet finder sted. Den tilsynsførende kan også forholde sig til og reagere på andre arbejdsmiljøforhold end dem, der er nævnt i BUN'et.

Introduktion til branchen

Bortskaffelse af affald kan deles op i indsamling af erhvervsaffald og indsamling af husholdningsaffald. Husholdningsaffald vil i det følgende blive benævnt dagrenovation.

Erhvervsaffald indsamles normalt i større containere, som håndteres maskinelt. Fokus vil her være på ulykkesforebyggelse. Herudover er der ikke anledning til at fremhæve specielle problemstillinger.

Dagrenovation er det affald der bliver tilbage, når en aktivitet og et forbrug er ført til ende.

Dagrenovation indsamles primært ved den enkelte husstand, og sker efter de enkelte kommunes affaldsregulativ, som dermed regulerer borgernes håndtering af affaldet. Derudover fastlægger regulativet rammen og systematikken for indsamlingen, der typisk forestås af et renovationsfirma, som den enkelte kommune har indgået aftale med efter et udbud blandt flere renovationselskaber.

Kommunen forvalter således affaldsregulativet, men skal derudover også sørge for, at der ved udbud blandt renovationselskaber, tages hensyn til sikkerheden og sundheden ved indsamling af affaldet jfr. bekendtgørelse om udbud af tjenesteydelser.

Gennemførelse af tilsynet

Oplysninger om tidspunkter for regelmæssig indsamling af affald kan indhentes fra kommunerne, fx på kommunernes hjemmeside. Alternativt kan renovationsfirmaet kontaktes. Særafhentning af affald kan også finde sted, hvis afhentning af affald ikke kunne finde sted under den regelmæssige indsamling. Spørg derfor også ind til dette, herunder hvad der har nødvendiggjort særafhentningen, herunder hvilke genstande og under hvilke arbejdsmiljømæssige forhold, det finder sted.

Arbejds miljøproblemer

Arbejds miljøproblem (AMP)	Fokus	Reaktionsniveau
<p>Formelle krav Eftersyn af skuffeaggregat</p> <p>Sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold i udbudsmaterialet</p>	<p>Skuffeaggregatet på renovationsbilen betragtes som et løfteredskab og er underlagt kravet om eftersyn, evt. efter leverandørens anvisninger</p> <p>Har kommunen ved udarbejdelse af udbudsmaterialet ved udbud af renovationsopgaven sørget for at tage hensyn til sikkerhed og sundhed?</p>	<p>Strakspåbud eller påbud med frist. Efter en konkret vurdering.</p> <p>Strakspåbud eller påbud med frist. Efter en konkret vurdering.</p>
<p>Psykisk arbejdsmiljø</p> <p>Stor arbejdsmængde og tidspres</p> <p>Høje følelsesmæssige krav</p>	<p>Er der alvorlige arbejdsmæssige konsekvenser som følge af stor arbejdsmængde og tidspres og har det stået på over en længere periode?</p> <p>OBS på, at tidspres kan give højt arbejdstempo og dermed øge risikoen for ulykker.</p> <p>Er der en klar forventningsafstemning i forhold håndtering af affaldet, herunder om der er uenighed vedr. manglende tømning, placering af affaldsbeholderen, om adgangsforhold og ved overfyldte beholdere eller sække.</p>	<p>Strakspåbud eller påbud med frist. Efter en konkret vurdering.</p> <p>Strakspåbud eller påbud med frist. Efter en konkret vurdering.</p>
<p>Muskel- og skeletbesvær (MSB)</p> <p>Løft, træk og skub</p> <p>Løft</p> <p>Bæring</p> <p>Træk og skub</p>	<p>Forekommer der sundhedsskadelige løft? Forekommer der, typisk i tættere bebygget område, indsamling af affald ”i øer”, hvilket medfører flere løft, da affald senere løftes op i komprimatorbilen?</p> <p>Forekommer der sundhedsskadelige bæringer?</p> <p>Anvendes der tekniske hjælpemidler så som kærre til transport af affald? Finder træk og skub sted i forbindelse med fald eller stigninger i adgangsvejen mellem standplads for affaldsbeholder og renovationsbil eller ved overfyldte kærre? Er kærren egnet til at anvende på det pågældende underlag?</p>	<p>Strakspåbud eller påbud med frist. Efter en konkret vurdering.</p> <p>Påbud med frist. Efter en konkret vurdering.</p> <p>Påbud med frist. Efter en konkret vurdering.</p>

Transportforhold	Foregår transport af affald over ujævne og toppede underlag eller igennem snævre passager? Foregår transport manuelt med kærre eller container over blødt terræn, som efterlader hjulspor (OBS vedr. frostvejr/ikke frostvej i forhold til blødt terræn).	Påbud med frist. Efter en konkret vurdering.
Ulykkesrisici		
Nedfaldende genstande	Er der risiko for, at kærre eller container falder af bommen, når affaldet tippes op i renovationsbilen?	Strakspåbud eller forbud. Efter en konkret vurdering.
Fald og snublen i samme niveau	Er der genstande på adgangsvejen fx efterladte haveredskaber. Er der som følge af vejrlig frost eller sne i vinterhalvåret?	Strakspåbud eller forbud. Efter en konkret vurdering.
Maskiner m.v.	Er der sikret mod klemningsfare ved anvendelse af komprimatoren og vippeaggregatet på renovationsbilen?	Strakspåbud. Efter en konkret vurdering.
Påkørsel	Anvender ansatte, herunder afløsere egnede advarselsklæder under arbejde ved befærdede veje?	Strakspåbud. Efter en konkret vurdering.
Stik- og skæreskader	Er der glasskår, knive, kanyler eller lignende i affaldssække, som skraldemanden kan blive ramt af, når han håndterer sækken?	Strakspåbud. Efter en konkret vurdering.
Kemi/Biologiske agenser		
Luftvejsbelastninger	Er der risiko for, at de ansatte bliver udsat for støv og bakterier, perkolat m.m. ved komprimering af affaldet i skuffen på renovationsbilen?	Påbud eller strakspåbud. Efter en konkret vurdering.
Hudbelastninger	Anvendes egnede handsker ved håndtering af affaldet? Opbevares handsker til brug for affaldshåndtering i renovationsbilens kabine?	Strakspåbud. Efter en konkret vurdering. Strakspåbud eller påbud med frist efter konkret vurdering
Velfærdsforhold	Er der mulighed for at rengøre hænder?	Strakspåbud eller påbud med frist. Efter en konkret vurdering.

Ordlister

Ord/fagterm	Det betyder:
Samle i øer	At stille søkke i dynger, efter de er hentet fra affaldsstativ. Øerne står enten på fortov eller vej.
Skuffeaggregat	Rummet bag på renovationsbilen, som affaldet tømmes op i.
Perkolat	Væske, som kommer fra affaldet og nedbrydningsprocesserne i dette. Perkolat indeholder store mængder af biologisk nedbrydeligt organisk materiale – herunder også sygdomsfremkaldende mikroorganismer.

Andre materialer

Navn	Beskrivelse	Link/placering
At-vejledning	D.2.24 Indretning og brug af renovationssystemer.	http://arbejdstilsynet.dk/da/regler/at-vejledninger/i/d-2-24-indretning-og-brug-renovationssystemer
Vejviser	Arbejds miljøvejviser 23, Vand, kloak og affald.	http://arbejdstilsynet.dk/da/arbejdspladsvurdering/arbejds miljøvejvisere/2009-23-vand-kloak-og-affald
BAR materialer	Branchevejledning: Jeg er skraldemand.	http://www.bartransportogengros.dk/Files/Billeder/BAR%20Transport/pdf/Jeg_er_skraldemand_2011.pdf